Nacionalni center
za vanjsko vrednovanje
obrazovanja

Identifikacijska
naljepnica

PAŽLJIVO NALIJEPITI

SOC

SOCIOLOGIJA

SOC D-S037

SOC.37.HR.R.K1.28

40648

12

Sociologija

Prazna stranica

OPĆE UPUTE

Pozorno pročitajte sve upute i slijedite ih.
Ne okrećite stranicu i ne rješavajte zadatke dok to ne odobri dežurni nastavnik.
Nalijepite identifikacijske naljepnice na sve ispitne materijale koje ste dobili u sigurnosnoj vrećici.
Ispit traje **90** minuta.
Ispred svake skupine zadataka uputa je za rješavanje. Pozorno je pročitajte.
Upotrebljavajte isključivo kemijsku olovku kojom se piše plavom ili crnom bojom.
Pišite čitko. Nečitki odgovori bodovat će se s nula (0) bodova. Ako pogriješite u pisanju, pogreške stavite u zagrade, precrtajte ih i stavite skraćeni potpis. **Zabranjeno je potpisati se punim imenom i prezimenom.**
Kada riješite zadatke, provjerite odgovore.

Želimo Vam mnogo uspjeha!

Ova ispitna knjižica ima 28 stranica, od toga 4 prazne.

Ako ste pogriješili u pisanju odgovora, ispravite ovako:

a) zadatak zatvorenoga tipa

Ispravno

Ispravak pogrešnoga unosa

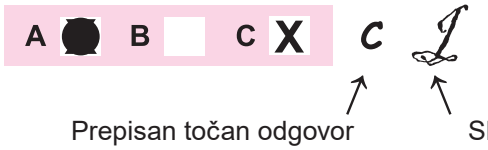

Neispravno

b) zadatak otvorenoga tipa

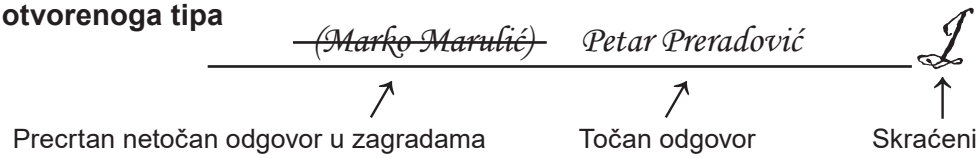

SOC D-S037

99

Sociologija

I. Zadatci višestrukoga izbora

U sljedećim zadatcima od više ponuđenih odgovora samo je **jedan** točan.
Točne odgovore morate označiti znakom X na listu za odgovore.

1. Koji je od navedenih primjera mikroelement društvene strukture?

A. društveni status
B. normativna organizacija
C. obrazovna institucija
D. multinacionalna korporacija

A. **B.** **C.** **D.**

2. Koji osnivač sociologije razlikuje militarističko i industrijsko društvo?

A. Auguste Comte
B. Herbert Spencer
C. Karl Marx
D. Max Weber

A. **B.** **C.** **D.**

3. Koju metodu primjenjuje sociolog u istraživanju svakodnevice beskućnika tijekom kojega participira u svim njihovim aktivnostima i načinu života?

A. anketu
B. analizu sadržaja
C. sekundarnu analizu
D. promatranje sa sudjelovanjem

A. **B.** **C.** **D.**

4. U kojemu stilu odlučivanja vođa grupe preuzima odgovornosti za sve odluke i zahtijeva strogo pokoravanje podređenih?

A. u demokratskome stilu
B. u stilu *laissez-faire*
C. u autoritarnome stilu
D. u ekspresivnome stilu

A. **B.** **C.** **D.**

Sociologija

5. Kojom se podjelom socijalnih pokreta koristi J. Habermas?

A. na nove i stare pokrete
B. na ofenzivne i defenzivne pokrete
C. na liberalne i konzervativne pokrete
D. na alternativne i revolucionarne pokrete

A. **B.** **C.** **D.**

6. Kako F. Parkin naziva proces kojim grupa s višim društvenim statusom nastoji zadržati monopol nad vrijednim društvenim resursima ograničavajući pristup drugim grupama?

A. društvena akcija
B. društvena evolucija
C. društvena integracija
D. društveno zatvaranje

A. **B.** **C.** **D.**

7. Koji se od navedenih primjera odnosi na formalnu pozitivnu sankciju?

A. Učenici su prekorili svojega razrednog kolegu zbog njegova učestalog kašnjenja na nastavu.
B. Starija osoba prigovorila je mladiću jer joj nije ustupio svoje mjesto u javnome prijevozu.
C. Nastavnik je na roditeljskome sastanku pohvalio učenike zbog sudjelovanja u humanitarnoj akciji.
D. Pripravnik u tvrtki je nakon dobro odrađenoga projekta primljen u trajni radni odnos i unaprijeđen.

A. **B.** **C.** **D.**

Sociologija

8. Kojoj vrsti kulture pripadaju, npr. izrada licitarskih srca, bednjanski govor ili pripremanje ličkoga sira škripavca?

A. masovnoj
B. narodnoj
C. popularnoj
D. visokoj

A. **B.** **C.** **D.**

9. Koji je čimbenik socijalizacije odgovoran za prijenos kapitalističke ideologije u modernim društvima prema teoretičarima frankfurtske škole?

A. religijska grupa
B. obitelj
C. masovni mediji
D. posao

A. **B.** **C.** **D.**

10. Koji je izvor identiteta bio temelj za uključivanje pojedinaca u političku stranku radnika polovinom 18. stoljeća?

A. klasa
B. etnicitet
C. srodstvo
D. rod

A. **B.** **C.** **D.**

11. Koja je uz primarnu socijalizaciju druga temeljna funkcija nuklearne obitelji prema T. Parsonsu?

A. proizvodnja hrane
B. obrazovanje djece
C. skrb za zdravlje
D. stabilizacija ličnosti

A. **B.** **C.** **D.**

12. Za koji je tip društva karakteristično uvođenje masovnoga obrazovanja pod kontrolom birokracije?

A. za tradicionalno
B. za predindustrijsko
C. za industrijsko
D. za postindustrijsko

A. **B.** **C.** **D.**

Sociologija

13. Koja od navedenih značajka države **nije** dio Weberove definicije države?

A. religija
B. državljani
C. vlast
D. teritorij

A. **B.** **C.** **D.**

14. Kako se naziva kvazireligiozno slavljenje i obožavanje nacionalnih simbola i institucija kao svetih?

A. religijski fundamentalizam
B. civilna religija
C. sekularizacija
D. privatizacija religije

A. **B.** **C.** **D.**

15. Koji je od navedenih autora isticao da se suvremeni modernizacijski rizici očituju kao globalna prijetnja opstanku biljaka, životinja i ljudi?

A. Eric O. Wright
B. Georg Simmel
C. Jean-François Lyotard
D. Ulrich Beck

A. **B.** **C.** **D.**

Sociologija

II. Zadatci kratkoga odgovora

U sljedećim zadatcima odgovorite kratkim odgovorom (riječju, s nekoliko riječi ili jednostavnom rečenicom).
Odgovore upišite **samo** na predviđeno mjesto u ispitnoj knjižici.
Ne popunjavajte prostor za bodovanje.

16. Navedite jedinu moguću vrstu društvene pokretljivosti u kastinskome sustavu.

_____

0 ☐
1 ☐
bod

17. Na koju se vrstu kolektivnoga ponašanja odnosi primjer navijača koji na nogometnoj utakmici nose dresove i zastave svojega kluba te svoju momčad bodre povicima, pjesmama i pjevanjem himne kluba?

_____

0 ☐
1 ☐
bod

18. Navedite pozitivnu društvenu funkciju devijantnoga ponašanja prema funkcionalistima na koju se odnosi primjer zajedničkih protesta bjelačkih i afroameričkih učenika protiv rasne segregacije u školama polovinom 20. stoljeća u SAD-u.

_____

0 ☐
1 ☐
bod

19. Kako se nazivaju društveni fenomeni kojima se društveno pripisuju određena značenja, npr. državna zastava?

_____

0 ☐
1 ☐
bod

Sociologija

20. Kako se naziva učestalo sklapanje brakova među pripadnicima iste društvene kategorije?

_____

0 ☐
1 ☐
bod

21. Kako se naziva faza u razvoju kapitalizma u kojoj tvornicama upravljaju kvalificirane osobe posebno obrazovane za poslove upravljanja i rukovođenja?

_____

0 ☐
1 ☐
bod

Sociologija

III. Zadatci produženoga odgovora

U sljedećim zadatcima odgovorite s nekoliko rečenica, jasno i sažeto, usmjeravajući se na ono što je bitno za zadatak.
Odgovore upišite **samo** na predviđeno mjesto u ispitnoj knjižici.
Ne popunjavajte prostor za bodovanje.

22. Navedite sociološki pravac čiji je osnivač A. Comte i objasnite osnovnu postavku toga pravca.

0 1 2

bod

23. Navedite i objasnite tip socijalizacije na koji se odnosi primjer maturanta koji se priprema za intervju radi upisa na fakultet.

0 1 2

bod

Sociologija

24. Pozorno pročitajte tekst.

Policajac je zaustavio vozača kako bi ga kaznio zbog neoprezne i prebrze vožnje. Nakon što je policajac uvidio da je zaustavio vlastitoga sina, bio je zatečen i zapitao se bi li mu trebao napisati kaznu ili ne.

Navedite i objasnite pojam koji se odnosi na situaciju izvođenja uloge pojedinca opisane u tekstu.

0
1
2

bod

25. Koju funkciju prema funkcionalistima ima obrazovni sustav kada nagrađuje i odabire najsposobnije pojedince? Navedite i objasnite funkcionalističko načelo vrednovanja postignuća pojedinaca u obrazovnome procesu.

0
1
2

bod

26. Objasnite kako E. Durkheim, a kako M. Weber objašnjavaju ulogu religije kao mehanizma socijalne kontrole.

0	
1	
2	
bod	

Sociologija

27. Pozorno pročitajte tekst.

Multinacionalne kompanije imaju golem utjecaj na svjetsku ekonomiju i kontroliraju financijske tokove, tehnologiju i planetarne resurse. Radna mjesta milijuna ljudi ovise o odlukama tih kompanija o premještanju kapitala iz jedne države u drugu. Istovremeno se financijska tržišta umrežavaju, a stalan informacijski i komunikacijski razvoj odlika je suvremenoga društva.

Navedite i objasnite suvremeni društveni proces čija je ekonomska dimenzija opisana u tekstu.

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

0	
1	
2	

bod

Sociologija

IV. Zadatci kratkoga i produženoga odgovora

U sljedećim zadatcima odgovorite kratkim odgovorom (riječju, s nekoliko riječi ili jednostavnom rečenicom) i produženim odgovorom (s nekoliko rečenica, jasno i sažeto, usmjeravajući se na ono što je bitno za zadatak).
Odgovore upišite **samo** na predviđeno mjesto u ispitnoj knjižici.
Ne popunjavajte prostor za bodovanje.

28. Pozorno pročitajte zadatke koji se odnose na sociologiju kao znanost.

28.1. Kako se naziva sociološko stajalište prema kojemu su samo pojedinci stvarni, a društvo je samo ime za veći broj pojedinaca?

_____

0 ☐
1 ☐
bod

28.2. Navedite i objasnite osnovni predmet proučavanja sociologije prema M. Weberu.

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

0 ☐
1 ☐
2 ☐
bod

Sociologija

29. Pozorno pročitajte tekst.

Birokratska organizacija nalik je piramidi. Moć je u takvoj organizaciji koncentrirana u rukama malobrojnih pojedinaca pri vrhu piramide koji predstavljaju tu organizaciju, donose najvažnije odluke i nalažu radne zadatke niže pozicioniranim službenicima.

29.1. Koji se element Weberova idealnoga tipa birokracije odnosi na međusobne odnose službenika i na njihove odgovornosti s obzirom na položaje unutar birokratske organizacije?

0 ☐
1 ☐
bod

29.2. Navedite i objasnite disfunkciju birokracije prema R. Michelsu opisanu u tekstu.

0 ☐
1 ☐
2 ☐
bod

Sociologija

30. Pozorno promotrite grafički prikaz.

Grafički prikaz 1. Postotak upisanih studenata na visoka učilišta u Hrvatskoj od 1960. do 2001. godine

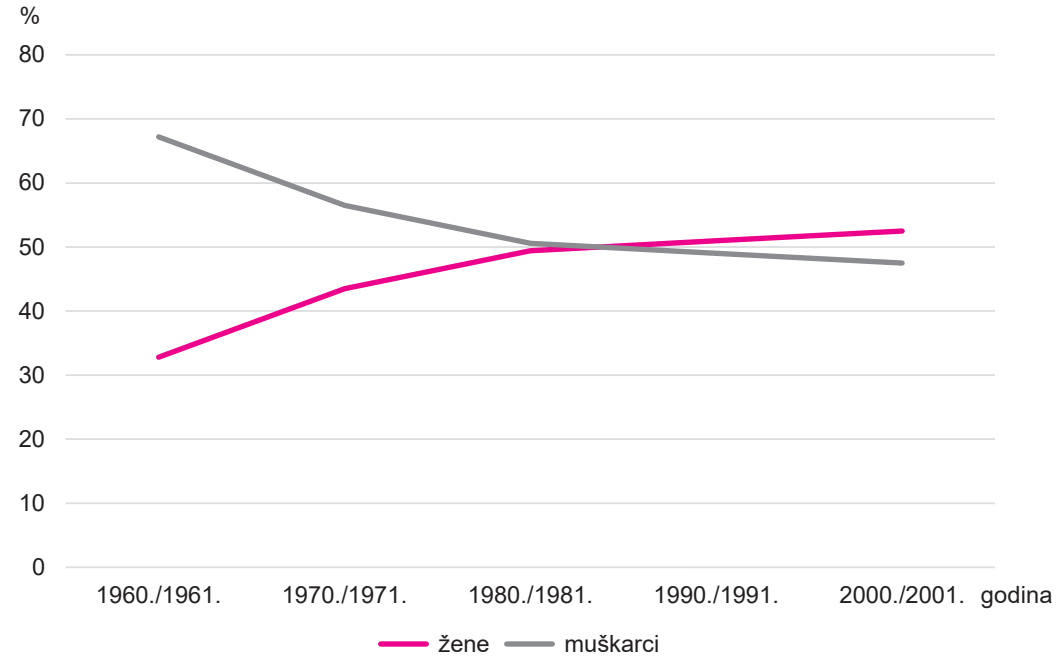

Državni zavod za statistiku Republike Hrvatske, 2016.

Napomena: Podatci o izvoru polaznoga sadržaja bit će obavljeni u rješenjima ispita.

30.1. Stupanj obrazovanja kojega je dijela populacije prikazan rastućom linijom na grafičkome prikazu?

0 1 bod

_____

30.2. Objasnite kako promjena stupnja obrazovanja žena utječe na njihov položaj na tržištu rada i na njihovu ulogu u obitelji.

_____

_____

_____

_____

Sociologija

0
1
2

bod

Sociologija

31. Pozorno pročitajte tekst.

Iako je pred stotinu godina muško starinsko odijelo bilo zamijenjeno oblikom građanskoga, tek iza drugoga svjetskog rata mlade su se žene prve počele odijevati na građanski način, dok te promjene nije prihvaćala stara ženska populacija. Mladi iseljenici u grad kroz obrazovanje mijenjaju svoje shvaćanje odnosa među spolovima, ali se mijenjaju i odnosi među generacijama.

(...) Najkasnije se mijenjaju sadržaji duhovne kulture, od koje posebno neka vjerovanja, koja su u novom ambijentu mogla ostati u intimnoj sferi života pojedinaca ili užega kruga članova obitelji.

0 1 bod

Ethnologica Dalmatica. 2004.

Napomena: Podatci o izvoru polaznoga sadržaja bit će obavljeni u rješenjima ispita.

31.1. Koji se proces kulturne promjene odnosi na zamjenu starinskoga odijela građanskim u mlađega dijela populacije opisanu u tekstu?

31.2. Navedite i objasnite Ogbournov pojam opisan u drugome odlomku teksta.

0 1 2 bod

Sociologija

32. Pozorno pročitajte članak o promjenama u strukturi stanovništva.

(...) Trenutačno na svijetu živi 705 milijuna ljudi starijih od 65 i oko 680 milijuna djece do četiri godine života.
Znanstvenici predviđaju da će do 2050. godine razlika biti još izraženija: na jedno dijete od četiri godine živjet će dvije osobe starije od 65.

www.tportal.hr, 2019.
Napomena: Podatci o izvoru polaznoga sadržaja bit će obavljeni u rješenjima ispita.

32.1. Koja znanost proučava promjene u strukturi stanovništva opisane u tekstu?

0 1 bod

_____

32.2. Navedite i objasnite pojam koji se odnosi na trend u promjeni strukture stanovništva opisan u tekstu.

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

0 1 2 bod

Sociologija

V. Skupina zadataka

Skupina zadataka sadrži tri zadatka vezana uz jedan polazni sadržaj.
Prvi je zadatak **višestrukoga izbora** u kojemu morate točan odgovor označiti znakom X na listu za odgovore.
Drugi je zadatak **kratkoga odgovora** u kojemu morate odgovoriti riječju, s nekoliko riječi ili jednostavnom rečenicom na predviđeno mjesto u ispitnoj knjižici.
Treći je zadatak **produženoga odgovora** u kojemu morate odgovoriti s nekoliko rečenica, jasno i sažeto, usmjeravajući se na ono što je bitno za zadatak.

33. Pozorno pročitajte tekst i odgovorite na pitanja.

Podjela svijeta na dva područja – od kojih jedno obuhvaća sve što je sveto a drugo sve što je profano – jest distinktivna crta religijske misli. (...)

Ne može biti društva koje ne osjeća potrebu da u pravilnim razmacima održava i jača kolektivne osjećaje i kolektivne ideje koje čine njegovo jedinstvo i osebujnost. A to moralno obnavljanje može se postići samo putem zborova, skupova i sabora na kojima pojedinci, tijesno združeni, zajednički ponovno potvrđuju svoje zajedničke osjećaje. (...) Kakva je bitna razlika između, s jedne strane, skupa kršćana koji svetkuju glavne datume Kristova života, ili pak Židova koji slave bilo izlazak iz Egipta bilo objavljenje Deset zapovijedi i, s druge strane, sastanka građana koji se sjećaju utemeljenja neke nove moralne povelje ili kakva velikog događanja u nacionalnom životu?

Elementarni oblici religijskog života, 2008.
Napomena: Podatci o izvoru polaznoga sadržaja bit će objavljeni u rješenjima ispita.

Sociologija

33.1. Koji je klasik sociologije autor navedenoga teksta u kojemu se tumači razlika između svetoga i profanoga?

A. Auguste Comte
B. Emile Durkheim
C. Herbert Spencer
D. Max Weber

A. ☐
B. ☐
C. ☐
D. ☐

33.2. Koju vrstu rituala predstavljaju skup kršćana ili Židova i sastanci građana opisani u tekstu?

_____

0 ☐
1 ☐
bod

33.3. Navedite i objasnite društvenu funkciju religije na koju se odnosi drugi odlomak teksta.

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

0 ☐
1 ☐
2 ☐
bod

Sociologija

34. Pozorno pročitajte tekst.

Odluka (…) o pomilovanju korumpiranih političara izazvala je štrajkove u prenapućenim (…) zatvorima te time u prvi plan istaknula prečesto zanemarivani klasni profil zatvorenika. Dok s jedne strane stoje korumpirani političari sposobni dati mito i na taj način izbjeći zatvorske kazne, s druge strane imamo obespravljene najsiromašnije pripadnike društva osuđene zbog, primjerice, krađe električne energije ili posjedovanja narkotika.

www.bilten.org, 2016.

Napomena: Podatci o izvoru polaznoga sadržaja bit će objavljeni u rješenjima ispita.

Sociologija

34.1. Kako se naziva društveni mehanizam kojim se nastoji osigurati poštivanje društvenih norma?

A. socijalna kontrola
B. socijalni agregat
C. socijalna pokretljivost
D. socijalna interakcija

A. ☐
B. ☐
C. ☐
D. ☐

34.2. Koji se tip socijalizacije sa svrhom usvajanja društveno prihvatljivoga ponašanja odvija tijekom izdržavanja zatvorske kazne zatvorenika?

_____

0 ☐
1 ☐
bod

34.3. Navedite i objasnite sociološku teoriju devijantnosti na koju se odnosi tekst.

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

0 ☐
1 ☐
2 ☐
bod

Sociologija

35. Pozorno pročitajte tekst.

Prema teoriji kulturnog kapitala (...) razmjerno trajni karakter obrazovnih nejednakosti proizlazi iz činjenice da je obrazovni uspjeh u osnovi (pred)određen klasnim razlikama u obiteljskoj socijalizaciji. Ove razlike u socijalizaciji imaju za posljedicu da djeca iz privilegiranih obitelji započinju i nastavljaju svoje školovanje s više relevantnih vještina i znanja; (...)

U konačnici, klasne razlike u obiteljskoj socijalizaciji korespondiraju s razlikama u prilagodbi školskom okruženju i školskom uspjehu. Ovisno o količini kulturnog kapitala s kojim raspolažu, učenici mogu više ili manje uspješno odgovoriti na nastavnička očekivanja i postavljene akademske standarde, prilagoditi im se ili o njima pregovarati s obrazovnim akterima (...).

(...) sudjelovanje učenika u aktivnostima vezanima uz umjetnost, klasičnu glazbu i književnost, „ima utjecaj na ocjene u srednjoj školi koji je je visoko značajan" (DiMaggio, 1982.: 199). (...)

Revija za socijalnu politiku, 2018.

Napomena: Podatci o izvoru polaznoga sadržaja bit će objavljeni u rješenjima ispita.

Sociologija

35.1. Koji je sociolog autor pojma „kulturni kapital”?

A. Louis Althusser
B. Pierre Bourdieu
C. Randall Collins
D. Raymond Boudon

A. ☐
B. ☐
C. ☐
D. ☐

35.2. Navedite iz teksta jedan primjer kulturnoga kapitala.

_____

0 ☐
1 ☐
bod

35.3. Objasnite pojam kulturnoga kapitala i opišite na koji način kulturni kapital utječe na postizanje školskoga uspjeha djece iz različitih društvenih slojeva.

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

0 ☐
1 ☐
2 ☐
bod

Sociologija

Prazna stranica

Sociologija

Prazna stranica

SOC D-S037

99

Sociologija

Prazna stranica

SOC D-S037

99

Nacionalni centar za vanjsko vrednovanje obrazovanja

RJEŠENJA ISPITA IZ **SOCIOLOGIJE**
NA LJETNOM ROKU DRŽAVNE MATURE **SERIJE D-S037**
srpanj 2020.

ZADATCI VIŠESTRUKOGA IZBORA

REDNI BROJ ZADATKA	TOČAN ODGOVOR
1.	A
2.	B
3.	D
4.	C
5.	B
6.	D
7.	D
8.	B
9.	C
10.	A
11.	D
12.	C
13.	A
14.	B
15.	D

ZADATCI KRATKOGA ODGOVORA

REDNI BROJ ZADATKA	TOČAN ODGOVOR
16.	horizontalna (lateralna društvena pokretljivost)
17.	konvergirajuće (kolektivno ponašanje) / aktivna gomila / ekspresivna gomila
18.	poticanje društvene promjene / katalizator društvene promjene
19.	simboli
20.	endogamija
21.	menadžerski kapitalizam

ZADATCI PRODUŽENOGA ODGOVORA

REDNI BROJ ZADATKA	TOČAN ODGOVOR
22.	**MODEL TOČNOGA ODGOVORA:** - pozitivizam - Pozitivizam je stajalište da se priroda i društvo trebaju proučavati istim metodama. (Budući da društvom vladaju isti zakoni kao i prirodom, društvo se može proučavati na isti način kao i priroda.) **BODOVANJE** **2 boda** - naveden je pozitivizam **I** - objašnjen je pozitivizam **1 bod** - naveden je pozitivizam **ILI** - objašnjeno je pozitivizam **0 bodova** - nije naveden niti je objašnjen pozitivizam
23.	**MODEL TOČNOGA ODGOVORA:** - anticipativna socijalizacija / razvojna socijalizacija - Anticipativna socijalizacija usmjerena je na buduće uloge neke osobe. / Tip socijalizacije u kojemu pojedinac kroz društvenu interakciju uči vrijednosti grupe čiji član nastoji postati kako bi mu ulazak bio što lakši i kako bi imao potrebne kompetencije te se pripremio za zahtjeve društvene uloge koju će izvoditi/preuzeti. Razvojna socijalizacija odnosi se na stalno prilagođavanje pojedinca novim okolnostima kod preuzimanja nove uloge. **BODOVANJE** **2 boda** - navedena je anticipativna socijalizacija / razvojna socijalizacija **I** - objašnjena je anticipativna socijalizacija / razvojna socijalizacija **1 bod** - navedena je anticipativna socijalizacija / razvojna socijalizacija **ILI** - objašnjena je anticipativna socijalizacija / razvojna socijalizacija **0 bodova** - nije navedena niti je objašnjena anticipativna socijalizacija / razvojna socijalizacija
24.	**MODEL TOČNOGA ODGOVORA:** - konflikt uloga - Konflikt uloga je situacija u kojoj se pojedinac suočava s istovremenim ispunjavanjem proturječnih zahtjeva uloge (ili uloga). / Situacija u kojoj se zahtjevi jedne uloge sukobljavaju sa zahtjevima druge. **BODOVANJE** **2 boda** - naveden je pojam konflikt uloga **I** - objašnjen je pojam konflikt uloga **1 bod** - naveden je pojam konflikt uloga **ILI** - objašnjen je pojam konflikt uloga **0 bodova** - nije naveden niti je objašnjen pojam konflikt uloga

REDNI BROJ ZADATKA	TOČAN ODGOVOR
25.	**MODEL TOČNOGA ODGOVORA:** - selekciju - **Meritokratsko načelo** je sustav nepristranih, objektivnih mjerila vrednovanja sposobnosti, truda i postignuća svakoga pojedinca. (Učenici koji su sposobniji i više se trude trebaju biti nagrađeni boljim ocjenama, što će im onda omogućiti dalje školovanje te bolje plaćeni posao i viši društveni položaj.)
	BODOVANJE **2 boda** - navedena je selekcija **I** - navedeno je i objašnjeno je meritokratsko načelo
	1 bod - navedena je selekcija **ILI** - navedeno je i objašnjeno meritokratsko načelo
	0 bodova - nije navedena selekcija niti je navedeno i navedeno i objašnjeno meritokratsko načelo
26.	**MODEL TOČNOGA ODGOVORA:** - Prema E. Durkheimu **društvene norme povezane sa svetim postaju oblik socijalne kontrole i djeluju na pojedinca izvana i iznutra, na njegovu savjest**. Oblikovanje savjesti i time internalizacija društveno poželjnih oblika ponašanja, jedna je od najznačajnijih funkcija religije. / Religija kao mehanizam socijalne kontrole osigurava poštivanje norma, **sprečava kršenje propisanih norma jer su društvene norme povezane sa svetime pa pojedinci osjećaju grižnju savjesti kada ih krše.** - Prema M. Weberu motivacijski i „**etički elementi protestantizma djelovali su kao mehanizam socijalne kontrole i utjecali na razvoj ponašanja ljudi, što odgovara kapitalističkome načinu privređivanja: štedljivosti, marljivosti, skromnosti, disciplini itd.**” / Religija (protestantizam / kalvinizam) je od vjernika zahtijevala kao mehanizam socijalne kontrole onakve stavove i ponašanje koji su bili sukladni poduzetničkom kapitalističkom duhu.
	BODOVANJE **2 boda** - objašnjena je uloga religije kao mehanizma socijalne kontrole prema E. Durkheimu - objašnjena je uloga religije kao mehanizma socijalne kontrole prema M. Weberu
	1 bod - objašnjena je uloga religije kao mehanizma socijalne kontrole prema E. Durkheimu **ILI** - objašnjena je uloga religije kao mehanizma socijalne kontrole prema M. Weberu
	0 bodova - nije objašnjena uloga religije kao mehanizma socijalne kontrole prema E. Durkheimu niti prema M. Weberu

REDNI BROJ ZADATKA	TOČAN ODGOVOR
27.	**MODEL TOČNOGA ODGOVORA:** - globalizacija - Globalizacija je proces u kojemu čitav svijet postaje jedinstvenim sustavom (jedno mjesto) zahvaljujući masovnim i brzim komunikacijama. / Globalizacija je proces u kojemu dolazi do „kompresije (sažimanja) svijeta".
	BODOVANJE **2 boda** - naveden je pojam globalizacije **I** - objašnjen je pojam globalizacije
	1 bod - naveden je pojam globalizacije **ILI** - objašnjen je pojam globalizacije
	0 bodova - nije naveden niti je objašnjen pojam globalizacije

ZADATCI KRATKOGA I PRODUŽENOGA ODGOVORA

REDNI BROJ ZADATKA	TOČAN ODGOVOR
28.	
28.1.	(sociološki) nominalizam
28.2.	**MODEL TOČNOGA ODGOVORA:** - društveno djelovanje - Društveno djelovanje je ono djelovanje u kojemu protagonist uzima u obzir djelovanje drugih i prema tome se orijentira.
	BODOVANJE **2 boda** - navedeno je društveno djelovanje **I** - objašnjeno je društveno djelovanje
	1 bod - navedeno je društveno djelovanje **ILI** - objašnjeno je društveno djelovanje
	0 bodova - nije navedeno niti je objašnjeno društveno djelovanje
29.	
29.1.	hijerarhija autoriteta / precizna podjela rada
29.2.	**MODEL TOČNOGA ODGOVORA:** - oligarhija (željezni zakon oligarhije) - Oligarhija podrazumijeva da kada organizacija postane veća i birokratiziranija, veća je koncentracija moći u rukama manjine na visokim položajima.
	BODOVANJE **2 boda** - navedena je oligarhija (željezni zakon oligarhije) **I** - objašnjena je oligarhija kao disfunkcija birokracije prema R. Michaelsu
	1 bod - navedena je oligarhija(željezni zakon oligarhije) **ILI** - objašnjena je oligarhija kao disfunkcija birokracije prema R. Michaelsu
	0 bodova - nije navedena niti je objašnjena oligarhija kao disfunkcija birokracije prema R. Michaelsu

REDNI BROJ ZADATKA	TOČAN ODGOVOR
30. Izvor polaznoga sadržaja: *Žene i muškarci u Hrvatskoj 2016.*, Državni zavod za statistiku Republike Hrvatske, Zagreb, 2016., str. 27.	
30. 1.	žena
30.2.	**MODEL TOČNOGA ODGOVORA:** - Zbog većega stupnja obrazovanja udio žena na tržištu rada se povećava, sve više žena upisuje visoka učilišta, što im omogućuje rad na bolje plaćenim poslovima za koje je potrebna diploma. - Uloga žena u obitelji se mijenja jer nemaju više samo ulogu majke i kućanice, već imaju i karijeru izvan obitelji.
	BODOVANJE **2 boda** - objašnjeno je kako promjena stupnja obrazovanja žena utječe na njihov položaj na tržištu rada **I** - objašnjeno je kako se mijenja uloga žena u obitelji
	1 bod - objašnjeno je kako promjena stupnja obrazovanja žena utječe na njihov položaj na tržištu rada **ILI** - objašnjeno je kako se mijenja uloga žena u obitelji
	0 bodova - nije objašnjeno kako promjena stupnja obrazovanja žena utječe na njihov položaj na tržištu rada niti je objašnjeno kako se mijenja uloga žena u obitelji
31. Izvor polaznoga sadržaja: Čulinović-Konstantinović, Vesna., 2004., Procesi promjena u tradicijskoj kulturi, *Ethnologica Dalmatica*, 13/1, Etnografski muzej Split, Split., str. 141. – 156.	
31.1.	**MODEL TOČNOGA ODGOVORA:** - kulturno zaostajanje - Kulturno zaostajanje je neusklađenost u promjenama materijalnih i nematerijalnih aspekata kulture. Kada se materijalni aspekti kulture mijenjaju brže od nematerijalnih, dolazi do jaza i zaostajanja u prilagođavanju nematerijalne kulture materijalnoj.
31.2.	**BODOVANJE** **2 boda** - navedeno je kulturno zaostajanje **I** - objašnjen je Ogburnov pojam kulturnoga zaostajanja
	1 bod - navedeno je kulturno zaostajanje **ILI** - objašnjen je Ogburnov pojam kulturnoga zaostajanja
	0 bodova - nije naveden niti je objašnjen Ogburnov pojam kulturnoga zaostajanja

REDNI BROJ ZADATKA	TOČAN ODGOVOR
32. Izvor polaznoga sadržaja: www.tportal.hr (objavljeno 8. svibnja 2019. godine)	
32.1.	demografija
32.2.	**MODEL TOČNOGA ODGOVORA:** - depopulacija / starenje stanovništva - Depopulacija je trend koji karakterizira negativan prirodni prirast stanovništva, što znači da se broj stanovnika s godinama prirodno smanjuje, odnosno više je umrlih nego rođenih. / - Starenje stanovništva podrazumijeva porast broja i povećanje udjela stanovništva starijega od 60 (ili 65) godina u ukupnome stanovništvu.
	BODOVANJE **2 boda** - navedena je depopulacija / starenje stanovništva **I** - objašnjena je depopulacija / starenje stanovništva
	1 bod - navedena je depopulacija / starenje stanovništva **ILI** - objašnjena je depopulacija / starenje stanovništva **ILI** - naveden je pojam koji se odnosi na trend u promjeni strukture stanovništva i objašnjen je pojam koji se odnosi na trend u promjeni strukture stanovništva
	0 bodova - nije navedena depopulacija / starenje stanovništva niti je objašnjena depopulacija / starenje stanovništva

SKUPINA ZADATAKA

REDNI BROJ ZADATKA	TOČAN ODGOVOR
33. Izvor polaznoga sadržaja: Durkheim, Emile. 2008. *Elementarni oblici religijskog života*. Naklada Jesenski i Turk. Hrvatsko sociološko društvo. Zagreb. str. 92. – 450.	
33.1.	B
33.2.	(rituale) solidarnosti
33.3.	**MODEL TOČNOGA ODGOVORA:** - socijalna integracija - Socijalna integracija je stvaranje i očuvanje društvene solidarnosti – osjećaja jedinstvenosti i uzajamne pripadnosti članova društva.
	BODOVANJE **2 boda** - navedena je socijalna integracija **I** - objašnjena je socijalna integracija
	1 bod - navedena je socijalna integracija **ILI** - objašnjena je socijalna integracija
	0 bodova - nije navedena niti je objašnjena socijalna integracija

REDNI BROJ ZADATKA	TOČAN ODGOVOR
34. Izvor polaznoga sadržaja: http://www.bilten.org (pristupljeno 17. svibnja 2016.)	
34.1.	A
34.2.	resocijalizacija
34.3.	**MODEL TOČNOGA ODGOVORA:** - konfliktna (teorija devijantnosti) - Konfliktna teorija devijantnosti polazi od pretpostavke o postojanju suprotstavljenih interesa različitih društvenih grupa. **Moćne društvene grupe kontroliraju izradu zakona i njihovo provođenje, nastojeći vlastite vrijednosti i norme nametnuti čitavom društvu. Zakon** nije neutralan, nego **promiče interese i vrijednosti samo nekih društvenih grupa**.
	BODOVANJE **2 boda** - navedena je konfliktna (teorija devijantnosti) **I** - objašnjena je konfliktna (teorija devijantnosti)
	1 bod - navedena je konfliktna (teorija devijantnosti) **ILI** - objašnjena je konfliktna (teorija devijantnosti)
	0 bodova - nije navedena niti je objašnjena konfliktna (teorija devijantnosti)
35. Izvor polaznoga sadržaja: Puzić, Saša; Gregurević, Margareta; Košutić, Iva. 2018. Kulturni kapital i obrazovne nejednakosti u Hrvatskoj, Njemačkoj i Danskoj: usporedna analiza PISA 2009. podataka. *Revija za socijalnu politiku*. 25/2. Pravni fakultet Sveučilišta u Zagrebu. Zagreb. str. 133. – 156.	
35.1.	B
35.2.	sudjelovanje učenika u aktivnostima vezanima uz umjetnost / klasičnu glazbu / književnost
35.3.	**MODEL TOČNOGA ODGOVORA:** - kulturni kapital je skup znanja i vještina koje djeca primaju u najranijoj dobi. - Djeca iz više klase dobivaju ga mnogo više od onih iz niže klase, zbog toga što su od početka socijalizirana u dominantnu kulturu. Dobivaju stil i ponašanje koji im omogućuje da se bolje snađu u školi jer se u školi „njeguje“ takav stil. Djeca koja nemaju takav kulturni kapital imaju lošije ocjene ili odustanu od školovanja.
	BODOVANJE **2 boda** - naveden je pojam kulturnog kapitala **I** - opisan je način na koji kulturni kapital utječe na postizanje školskoga uspjeha djece iz različitih društvenih slojeva
	1 bod - naveden je pojam kulturnog kapitala **ILI** - opisan je način na koji kulturni kapital utječe na postizanje školskoga uspjeha djece iz različitih društvenih slojeva
	0 bodova - nije naveden je pojam kulturnog kapitala niti je opisan način na koji kulturni kapital utječe na postizanje školskoga uspjeha djece iz različitih društvenih slojeva

Nacionalni centar
za vanjsko vrednovanje
obrazovanja

ISPIT DRŽAVNE MATURE

SOCIOLOGIJA

1 2 3 4 5 7 8 9 0

Identifikacijska naljepnica
PAŽLJIVO NALIJEPITI!

S
O
C

List za odgovore D-S037

1.	A X	B	C	D	
2.	A	B X	C	D	
3.	A	B	C	D X	
4.	A	B	C X	D	
5.	A	B X	C	D	
6.	A	B	C	D X	
7.	A	B	C	D X	
8.	A	B X	C	D	
9.	A	B	C X	D	
10.	A X	B	C	D	
11.	A	B	C	D X	
12.	A	B	C X	D	
13.	A X	B	C	D	
14.	A	B X	C	D	
15.	A	B	C	D X	

Na sljedećoj stranici označite točne odgovore na zadatke 33.1., 34.1. i 35.1.

Okrenite

16.	Popunjava ocjenjivač	0	1	NO	
17.	Popunjava ocjenjivač	0	1	NO	
18.	Popunjava ocjenjivač	0	1	NO	
19.	Popunjava ocjenjivač	0	1	NO	
20.	Popunjava ocjenjivač	0	1	NO	
21.	Popunjava ocjenjivač	0	1	NO	
22.	Popunjava ocjenjivač	0	1	2	NO
23.	Popunjava ocjenjivač	0	1	2	NO
24.	Popunjava ocjenjivač	0	1	2	NO
25.	Popunjava ocjenjivač	0	1	2	NO
26.	Popunjava ocjenjivač	0	1	2	NO
27.	Popunjava ocjenjivač	0	1	2	NO
28.1.	Popunjava ocjenjivač	0	1	NO	
28.2.	Popunjava ocjenjivač	0	1	2	NO
29.1.	Popunjava ocjenjivač	0	1	NO	
29.2.	Popunjava ocjenjivač	0	1	2	NO
30.1.	Popunjava ocjenjivač	0	1	NO	
30.2.	Popunjava ocjenjivač	0	1	2	NO
31.1.	Popunjava ocjenjivač	0	1	NO	
31.2.	Popunjava ocjenjivač	0	1	2	NO
32.1.	Popunjava ocjenjivač	0	1	NO	
32.2.	Popunjava ocjenjivač	0	1	2	NO

Šifra ocjenjivača: _____

SOC.37.HR.R.L1.02

40649

NE FOTOKOPIRATI
OBRAZAC SE ČITA OPTIČKI

NE PISATI PREKO
POLJA ZA ODGOVORE

Označavati ovako: X

SOC

33.1. A B X C D

33.2. Popunjava ocjenjivač 0 1 NO

33.3. Popunjava ocjenjivač 0 1 2 NO

34.1. A X B C D

34.2. Popunjava ocjenjivač 0 1 NO

34.3. Popunjava ocjenjivač 0 1 2 NO

35.1. A B X C D

35.2. Popunjava ocjenjivač 0 1 NO

35.3. Popunjava ocjenjivač 0 1 2 NO